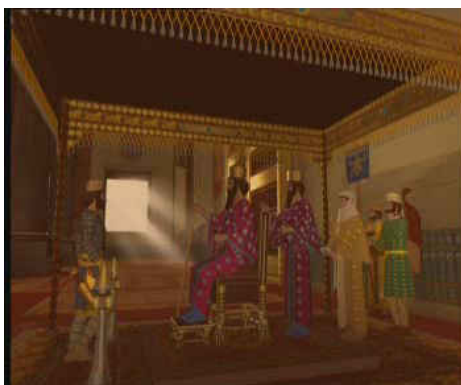

کورش بزرگ (کورش شناسی)

شاه در فرهنگ ایرانی و هخامنشی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۱۸ خرداد ۱۳۹۶ ۲۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

شاه در دوره هخامنشی این نام که از سه هزار سال پیش در زبانهای ایرانی رواج دارد، از پارسی باستان گرفته شده است که پس از تحولات تاریخی بسیار به صورت « شاه » در آمده است. چون پس از اتحاد ماد و پارس بدست کورش بزرگ، (۵۵۰ ق. م) اصطلاح شاهنشاه بکار رفت. این بدان جهت بود که مردم آریایی و غیر آریایی فلات ایران و پیرامون آن به کشور هخامنشی پیوستند و خصوصاً پادشاهان و شهریاران آنها نیز برتری کورش را پذیرفتند. شاهنشاه در پارسی باستان خشایه ثیه یعنی شاه شاهان آمده است. لباس ویژه شاهنشاه در دوره هخامنشی

شاه در دوره هخامنشی

این نام که از سه هزار سال پیش در زبانهای ایرانی رواج دارد، از پارسی باستان گرفته شده است که پس از تحولات تاریخی بسیار به صورت « شاه » در آمده است. چون پس از اتحاد ماد و پارس بدست کوروش بزرگ، (550 ق. م) اصطلاح شاهنشاه بکار رفت. این بدان جهت بود که مردم آریایی و غیر آریایی فلات ایران و پیرامون آن به کشور هخامنشی پیوستند و خصوصا پادشاهان و شهریان آنها نیز برتری کوروش را پذیرفتند. شاهنشاه در پارسی باستان خشیایه تیه یعنی شاه شاهان آمده است.

لباس ویژه شاهنشاه در دوره هخامنشی

شاهنشاه در هنگام صلح جامعه ای بلند از دیبای ارغوانی که آستینهای فراخ داشت برتن میکرد و در زیر آن پیراهن بلندی می پوشید که تا زانو می رسید و مغزی سفید داشت و کمر بندی روی آن می بست. کفش شاه نیز، زرین و پاشنه دارونوک تیز بود.

یونانیان تاج شاهنشاهیان هخامنشی را تبار و یا گیسداریس خوانده اند. شاه، ریش دراز و موهای مجعد داشت و بر تخت زرین می نشست و عصای زرین به دست می گرفت. فرمانها و نامه های سلطنتی به مهر شاه می رسید و نسخه ای از آن در دفاتر شاهی نگهداری می شد. کشورداری داریوش پس از اینکه بر اوضاع کشور ایران مسلط شد، ایران را به سی و سه خستره یا استان تقسیم کرد و اداره آنها را به افرادی که مورد اعتماد شاهنشاه بودند واگذار نمود.

از زمان جانشینان خشایار شاه که دولت هخامنشی روی به ضعف نهاد استانداران یک نوع خود مختاری پیدا کرده حتی ریاست سپاه محلی را که بر عهده سرداری به نام کارانا بود نیز بدست گرفتند. اختیارات شاهان یا امیران محلی

با قوت یا ضعف حکومت مرکزی تغییر می کرد. ضرب سکه طلا از مختصات شاهنشاه بود . اما استانداران می توانستند گاهی سکه هایی از نقره یا مس بزنند . در اوایل دوره هخامنشی سالی دوبار بازرسان شاهنشاهی که چشم و گوش شاه خوانده می شدند به استانها گسیل می گشت.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «شاه در فرهنگ ایرانی و هخامنشی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۶.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsijandej.ir/articles/1142/pdf/شاه-در-فرهنگ-ایرانی-و-هخامنشی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵